

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU || REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	35 lei
6 luni	18 „
3 luni	9 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698**S U M A R**

Studii asupra legilor rurale de d-l Dem. D. Stoenescu.

JURISPRUDENȚĂ :

Înalta Curte de Casație și Justiție, s. I: Constantin Rădulescu cu Aglaia Sjaelo.

Idem: Alexandru Dinoff Nicoff cu Stoian Nica ș. a. Idem, s. II: A. Măldărescu cu M. Vasilescu și Ministerul de Răsboi.

Idem: D. Procopian cu Cred. Func. Urban București. Tribunalul județului Putna, s. II: Berla și Rahala

Blum cu Ofițerul stărei civile Focșani;

Tribunalul Roman: Zoița P. Murariu cu Paulina Zellen și alții.

Judecătoria ocolului I Buzău: Filip Damitresen cu Primăria orașului Buzău

Tribunalul civil din Bordeaux: Dreptul comunistilor.

Magistratura noastră de d-l Alexandru St. Mandrea.

Studii asupra legilor rurale

În dreptul nostru românesc, legile cele mai numeroase sunt cele rurale. La 1864 și 1879 s'aun votat cele mai importante, iar după ele o altă serie întreagă, și printre care număr pe cele de înstrăinarea bunurilor statului, tocmelile agricole, etc., etc.

Fiind numeroase, și multe din ele votate c'am în pripă, aun dat naștere la diferite discuțiuni. Instanțele noastre judecătorești, aun avut să se pronunțe chiar zilnic, asupra problemelor juridice născute din neclaritatea și îndoioasele sensuri ale articolelor asupra desbaterilor. În această materie jurisprudența ocupând un loc de onoare, cu toate că de multe ori, mai cu seamă, aceea a Curții de Casație, a dat soluțiuni contrare în aceeași secțiune, trebuie să fie ținută în seamă. Discuțiile parlamentare, mai de loc, căci n'aun prea fost. De oare-ce aceste probleme juridice, relative la legile rurale, le consider de un interes mare, fragmentar, voi încerca ca în această revistă, să discut parte din ele. Doctrina și jurisprudența vor fi utilizate pe cât de mult posibil.

Vom începe cu o chestiune ridicată nu de multă vreme.

I

Pământurile, după legile rurale, pot fi date în anticreză? — După o cercetare a legilor din 1864 și 1879, din combinarea mai multor articole, după intenția legiuitorului și după jurisprudența, cred că pământurile, cu care aun fost împroprietăriți satenii, după legile din 1864 și 1879, nu pot fi date în anticreză. Și iată de ce:

În articolul 7 din legea rurală din 14 August 1864, găsim: «De la promulgarea decretului acestuia, în termen de trei zeci de ani, săteanul său moștenitorii săi, nu va putea înstrăina sau ipoteca proprietatea sa, nici prin testament, nici prin acte între vii, de cât către comună sau către vre un alt sătean». (Cei trei zeci de ani s'aun mai prelungit posterior). «După trecerea de trei zeci ani el va putea dispune de proprietatea sa, după regulile dreptului comun, și în caz de vânzare, cu rezerva dreptului de preemțiune a comunei».

Pe lângă acesta mai alăturăm și articolul 42 al legii judecătorilor de pace, care sună: «Nu pot fi urmărite și sechestrate: 1 locurile de muncă, casele și ogrăzile date locuitorilor săteni prin legile de împroprietărare, cari le declară inalienabile».

Față de aceste articole, trebuie discutat dacă anticreza este o înstrăinare?

Din art. 1697 Cod. civ. reese că anticreza este un contract prin care creditorul dobândește dreptul de a-și apropia fructele unui imobil, remis lui de datornic, cu îndatorire de a le imputa pe fie-care an asupra dobânzilor, de sunt datorite, și apoi asupra capitalului creanței sale.

Și de multe ori asemenea contracte se fac în cazuri de împrumuturi cu termene lungi și ca o consecință, creditorul are, din partea debitorului, cedată folosința imobilului pentru achitarea datoriei, tot cu un termen lung de plată. Acest termen se poate prelungi la infinit, sau până debitorul își plătește datoria, chiar peste termenul de plată stipulat în contract, grație articolului 1700 Cod. civ., care admite dreptul de retenție, căci se exprimă:

«debitorul nu poate reclama folosința imobilului dat în anticrează, mai înainte de a fi plătit toată datoria».

Deci, putându-se reține imobilul până la plata datoriei, mai în general aceasta constituie o instrăinare deghizată, o deposedare ilegală.

Din cele două articole de mai sus reese, că pentru creditor anticreza este o garanție puternică pentru plată, care de multe ori poate duce la o deposedare a debitorului, ceea ce azi face ca acest contract să iasă din uz, devenind din ce în ce mai rar. (*Planiol*, Droit civil, II, No. 2505—6, pag. 754, ed. II, 1902).

Cele zise mai sus sunt aplicabile tuturilor celorlalte imobile, însă la cele după legile de improprietare nu-și poate avea locul din cauza dispozițiilor legale, cu totul altele, călăuzitoare în cauză.

Cele două articole, din legile rurale mai sus citate, întru cât opresc instrăinarea proprietăților imobiliare rurale, precum și urmărirea și sechestrarea acelor locuri de muncă și cum am dovedit că anticreza așa cum este legiferată la noi, dă loc la o instrăinare; deci ca o consecință, pământurile după legile de improprietare nu pot fi date în anticrează și nici dreptul de retenție nu-și va putea avea aplicația în cauză.

Prin articolul 7 al legii rurale din 1864 legiuitorul a voit să împiedice nu numai instrăinarea pur și simplă — adică transferarea dreptului de proprietate — dar și instrăinările deghizate obținute prin urmărirea veniturilor acestor proprietăți. (*Cezar Gr. Căzânescu*, judecătoria ocol. I Craiova, *Curierul Judiciar* 1905 No. 77 pag. 616 cu o observație a mea).

Și cum prin anticrează se poate ceda folosința imobilului pentru achitarea datoriei, aci intervine principiul, că nu se poate ceda de bună voe, ceea ce nu se poate urmări, or veniturile imobilului, pământurilor rurale aparținând debitorului, și cum prin legile lor speciale, nu se pot urmări și sechestra, rezultă că nu se pot nici ceda. (*Corneliu Botez*, Codicele de ședință al judecătorului de pace. Vol. I, 1906, ed. II, pag. 299, nota 2).

Tot cam pentru aceleași, motive în 1905, ministerul de justiție a adresat Președinților de Tribunale circulara No. 3181 atrăgându-le atenția ca să nu mai autentifice anticrezele, pe un termen mai lung de doi ani, socotindu-le o instrăinare deghizată.

Relativ la această chestiune în *Dreptul* (1899 No. 28, pag. 230—231), este publicată o jurisprudență a Tribunalului Iași, Secția III, pronunțată la 28 Ianuarie 1899, în procesul dintre Lupu Surugiu și Lazăr Aisenfeld, din care extragem: Aisenfeld nu se poate servi de clauza menționată

a transacției, precum susține, spre a pretinde că în baza ei, că era în drept a deține imobilul până ce va fi integral plătit, căci examinându-se natura acestei clauze, se vede că printr'insa se caută într'un mod deghizat a se viola dispoziția art. 7 al legii rurale din 15 August 1864, după care în termen de 30 de ani, dela promulgarea acelei legi, sătenii nu pot în nici un chip, să instrăineze proprietatea lor, de cât către comună sau către vre-un alt sătean. Și în realitate, dacă în *interes de ordin social* nu este permis sătenilor ori-ce alte instrăinări, desigur, că *nu le este permis și alcătuirea de acte oneroase, care ar echivala cu o instrăinare*, cum este aceea în specie, prin care un sătean se obligă a răsi în totul și pe un timp nedeterminat uzufructul proprietății sale, în folosul unui creditor rapace, până ce va fi în stare să plătească o datorie și o clauză penală... Și de altmintrelea, ar fi inutilă această tutelare a legiuitorului (legea din 13 Februarie 1879 pentru menținerea și executarea principiului de inalienabilitate al legii rurale) dacă s'ar permite eludarea ei pe cale lăaturalnică, căci n'ar folosi nimic săteanului și familiei sale dispoziția de neinstreinare, dacă dânsul ar putea să arendeze ogorul său pe un timp nelimitat și pe un preț de nimic. (Hotărârea este frumos motivată și redactată de d. Președinte *D. G. Maxim*).

Ceea ce prezidentul de la Iași a hotărât, este conform și cu intenția legiuitorului de la 1879, de oare-ce credem, că prin art. 2 din legea cu aceiași dată, se coprindeau și anticrezele, fiindcă articolul este ast-fel alcătuit: «asemenea *sunt și vor fi nule* ori-ce alt *act*, fie autentic, fie sub semnătură privată, direct sau indirect, *deghizat* sau prin persoane interpuse, prin care în fraudă și cu violarea menționatei legi din 15 August 1864 un sătean, or moștenitorii săi va fi instrăinat or ipotecat și se va fi desproprietarit de pământurile ce le are în virtutea menționatei legi și cari sunt inalienabile timp de 30 de ani». Tot de această părere este și d-l *Corneliu Botez* (un articol în *Dreptul* din 1903, pag. 95).

Curtea de apel din București, secția I, s'a pronunțat și ea, în ziua de 9 Iunie 1906, în privința dreptului de retenție, prin decizia No. 154 dată între Ana Panțu și Stan Duro: «fiind în litigiu un pământ dat după legea de improprietare, e de observat că legea interpretativă de la 1879 prin art. 10 ultima parte, decide formal că, îndată ce hotărârea devine executorie, săteanul se va pune în posesia pământului său, ceea ce implică *negațiunea implicită a dreptului de retenție*». (*Curierul Judiciar*, 1906, No. 51, pag. 411).

Din cele expuse mai sus reese că anticreza este o înstrăinare deghizată, care poate duce la o deposedare a proprietății prin termenile îndelungate stipulate în contract. Și cum legile de improprietărire au înscris un principiu de inalienabilitate în fruntea lor, principiu care ar fi distrus indirect prin anticreze, dacă ar fi admise, cred că articolele codului civil referitoare la acest contract nu și pot avea loc la legile de improprietărire.

După cum am văzut la anticreza se admite și dreptul de retenție; dacă cum-va s'a admis anticreza pentru pământurile date după legile rurale, socotesc că nici nu trebuie să se mai discute, înlăturându-se cu totul dreptul de retenție fiind contrar cu principiile care rees din textele legilor de improprietărire.

Craiova, Martie 1907

Dem. D. Stoenescu
Avocat

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 8 Decembrie 1906

Președinția D-lui **CH. PHERECKYDE**, Prim-Președinte
Constantin Rădulescu cu Aglaia Sfaelo

Recurs în casație. — Executare în parte a dispoziției hotărârei de către partea recurentă. — Dacă partea mai poate uza de calea recursului.

Domiciliu. — Schimbarea lui în cursul instanței, fapt de care instanța a luat act. — Comunicarea unei copii de pe hotărâre la vechiul domiciliu al părții. — Nulitatea comunicării.

1. *Executarea unei hotărâri numai atunci ridică părții dreptul de a face apel sau recurs, când acea executare nu se poate explica de cât ca o achiesare dată de parte la acea hotărâre. Prin urmare, executarea în parte a dispoziției unei hotărâri prin astuparea unor ferestre, nu implică o achiesare din partea celui obligat a astupa acele ferestre, pentru că acea hotărâre pronunțând și o penalitate pentru fie care zi de întârziere, executarea se explică prin necesitatea în care s'a găsit partea, de a nu lăsa ca penalitatea să se urce la o sumă prea mare până la rezolvarea recursului, iar nu printr'o achiesare din partea acestuia.*

2. *Săvârșește un exces de putere instanța de fond când, de și printr'un jurnal al său constată că una din părți și-a schimbat domiciliul, și dispune ca actele de procedură să se comunice părții la noul său domiciliu; totuși ia de bună comunicarea la vechiul domiciliu a unei copii de hotărâre dată în lipsă, după încheierea aceluși jurnal.*

Deciziunea No, 497/906. — Casată, după recursul făcut de Constantin Rădulescu, sentința tribunalului Brăila, s. I, No. 148/905, dată în proces cu Aglaia Sfaelo.

Curtea,

Ascultând pe d-l advocat Bolomey care a ridicat incidentul de inadmisibilitatea recursului;

Pe D-l advocat B. Cernea în combaterea incidentului.

Curtea,

Asupra excepțiunii de inadmisibilitatea recursului, ridicată de intimată, prin avocatul său, pe motiv că recurentul a dat mulțumire pe hotărârea ce atacă executând-o în parte;

Având în vedere că, în speță, recurentul a rămas obligat, prin sentința atacată cu recurs, să închidă niște ferestre într'un termen de sașu, în cas contrariu, să plătească câte trei lei pe fie-care zi de întârziere, plus să plătească o sumă drept daune; că recurentul înainte de a declara recurs, a executat în parte sentința, astupând fereastra și apoi a declarat recursul de față;

Că, așa fiind, este a se vedea dacă această execuție benevolă a ridicat părții dreptul de a face recurs;

Considerând că executarea unei hotărâri numai atunci ridică părții dreptul de a face apel sau recurs, când acea executare nu se poate explica de cât ca o achiesare dată de parte la acea hotărâre; că, în speță, executarea în parte a dispoziției hotărârei de către Rădulescu, nu implică o achiesare din partea acestuia, pentru că, acea hotărâre pronunțând o penalitate pentru fie-care zi de întârziere, execuțiunea se explică prin necesitatea în care s'a găsit recurentul de a nu lăsa penalitatea să se urce la o sumă prea mare, până s'ar fi rezolvat recursul, iar nu printr'o achiesare din partea acestuia;

Că, așa fiind, densusul n'a pierdut dreptul de a face recurs și deci excepțiunea ridicată este nefondată;

Asupra motivului al III de casare.

«Exces de putere. Tribunalul a comis un exces de putere când mi-a respins ca tardivă opoziția ce am făcut contra sentinței ce mi se comunicase la un domiciliu pe care nu-l mai aveam, căci însuși tribunalul luând act de declarațiunea ce făcusem că mi-am schimbat domiciliul, contradictoriu cu partea adversă, care neobiectând nimic însemna că acceptă, dispusese prin jurnalul No. 5541 din 4 Noembrie 1904 fila 51, să fiu citat la noul meu domiciliu.

«Excesul de putere e și mai flagrant căci de și tribunalul luase această dispoziție, fără a se fi revenit asupra acelei dispoziții, consideră ca bine îndeplinită comunicarea unei hotărâri la domiciliul pe care nu-l mai aveam și la care tribunalul însuși prin dispoziția ce luase înțelegea să nu se mai îndeplinească acolo nici un act de procedură».

Considerând că din dosarul tribunalului se constată că prin jurnalul din 4 Noembrie 1904, după cererea procuratorului recurentului, tribunalul a încuviințat ca recurentul să se citeze în comuna Ciucurova, județul Tulcea; că totuși sentința dată în lipsa recurentului i s'a comunicat acestuia la primul domiciliu, și acesta făcând opoziție, tribunalul, luând de bună comunicarea făcută îi respinge opoziția ca tardivă;

Considerând că acestea fiind faptele și întru cât tribunalul, printr'un jurnal, luase act de declarațiunea făcută de Constantin Rădulescu față cu adversarul său că și schimbase domiciliul, fiind mutat ca inginer în comuna Ciucurova din Dobrogea și hotărâse ca citațiunile să i se facă la acel nou domiciliu, comunicarea sentinței dată în lipsă, făcută la primul domiciliu al recurentului, este isbită de nulitate, iar tribunalul, luând-o de bună, a comis un exces de putere și din acest punct de vedere motivul de casare este fondat;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul și casează, etc.

Audiența de la 19 Februarie 1907

Președenția D-lui CH. PHEREKYDE, Prim-Președinte
Alexandru Dinoff Nicoff cu Stoian Nica ș. a.

Acțiune.—Contestațiune asupra valorii obiectului.— Obligațiunea instanței de a rezolva contestațiunea înainte de judecarea fondului. — (Art. 64 legea jud. de pace).

Apel. — Dreptul părților a reface în apel toate probele de la prima instanță întru cât apelul e devolutiv. — (Art. 332 pr. civ.).

Incompetință. — Incompetința de ordine publică. — Când se poate ridica. — (Art. 109 pr. civ.).

1. Conform art. 64 din legea judecătorilor de pace, în caz când se ridică contestațiune asupra valorii obiectului în litigiū, judecata va rezolva contestațiunea înainte de judecata fondului, prin mijloacele arătate în acest text de lege.

2. Apelul fiind devolutiv de instanță se pot reface în apel toate probele, și chiar încuviința ori-ce alte măsuri și probe, cari ar putea lumina pe judecători.

3. Conform art. 109 pr. civ. incompetința de ordine publică se poate ridica în ori-ce stare a pricinii și chiar din oficiū.

Deciziunea No. 58/907 — Casată, după recursul făcut de Alexandru Dinoff Nicoff, sentința Tribunalului Tulcea cu No. 256/906, dată în proces cu Stoian Nica și Stan Nica.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat Flechtenmacher în dezvoltarea motivului I de casare, renunțând la motivele II și III;

Pe D. avocat Ilie Deleanu, în combateri.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare:

«Violarea art. 62 și 64 din legea judecătorilor de ocoale, art. 109 pr. civ. și exces de putere. Pe temeiul textelor sus menționate, am ridicat în apel înaintea Tribunalului Tulcea, incompetința judecătorului de ocol de a judeca litigiul, contestând valoarea imobilului ce se revendică și cerând o expertiză pentru a dovedi că imobilul are o valoare de 4000 lei, care întrece competența judecătorului de ocol.

«Tribunalul mi-a respins cererea pentru motivul că nu am propus excepțiunea la prima instanță înainte de judecata fondului și că nu poate fi ridicată pentru prima oară în apel, de și se constată că am fost lipsă la prima instanță când m'a judecat

«Judecând ast-fel, Tribunalul a dat o greșită interpretare art. 62 și 64 legea judecătorilor de ocoale, a violat art. 109 pr. civ. și a comis un exces de putere».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că Tribunalul, în apel, a respins ca nefondat incidentul ridicat de recurentul Al. Dinoff Nicoff, consistând în incompetința judecatorului de ocol de a judeca în prima instanță acțiunea care face obiectul procesului de față;

Având în vedere că recurentul și-a sprijinit excepțiunea de incompetință pe motivul că valoarea imobilului ce se revendică de la dânsul, este de 4000 lei, care întrece competența judecatorului de ocol, fixată la 1500 lei în materie imobiliară prin art. 62 din legea jud. de pace, și a cerut facerea unei expertize pentru dovedirea acestui fapt;

Că, Tribunalul a respins totuși excepțiunea de incompetință pe motiv că trebuia propusă înaintea jude-

lui de pace, de și însuși Tribunalul constată că recurentul nu s'a înfățișat d'înaintea primei instanțe;

Considerând că după art. 64 din legea jud. de pace, dacă se ridică contestațiunii asupra valorii obiectului în litigiū, judecata va rezolva contestațiunea înainte de judecata fondului, prin mijloacele arătate în acest text de lege;

Considerând că apelul fiind devolutiv de instanță se pot reface în apel toate probele și chiar încuviința ori-ce alte măsuri și probe, care ar putea lumina pe judecători (art. 332 pr. civilă);

Considerând că după art. 109 pr. civ. incompetința de ordine publică, cum este în specie, se poate ridica în ori-ce stare a pricinii și chiar din oficiū;

Considerând că ast-fel fiind, și întru cât se constată că recurentul nu s'a prezentat de loc la prima instanță, și conform art. 64 sus citat, a ridicat la Tribunalul excepțiunea înainte de judecata asupra fondului, rău Tribunalul, și numai prin violarea sus citatelor texte de lege, a respins incidentul ca nefondat;

Că, prin urmare, mijlocul de casare invocat se găsește întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 30 Ianuarie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

A. Măldărescu cu M. Vasilescu și Ministerul de Răsboiū

Poprire. — Legea modificatoare a art. 409 pr. civ. — Dacă această lege are putere retroactivă. — Poprire efectuată pe leafa unui militar înainte de 1 Iunie 1905 — Validarea ei pentru sūmele adunate până la 1 Iunie 1905. — (Art. 409 pr. civilă modificat în 1905).

Legea din 1 Iunie 1905 modificatoare a art. 409 pr. civ. care dispune că, lefurile militarilor să nu mai poată fi urmările de cât pentru datorii privilegiate și anume prevăzute de lege, nu are putere retroactivă, o asemenea dispoziție ne fiind prevăzută în ea, așa că ea nu poate fi aplicată la popririle efectuate înainte de punerea ei în aplicare.

Prin urmare, o poprire efectuată înainte de 1 Iunie 1905 are a fi validată numai pentru sūmele adunate de la data popririi până la 1 Iunie 1905.

Deciziunea No. 24/907. — Casată—in urma recursului făcut de A. Măldărescu — sentința Trib. Ilfov, S. IV, No. 586/905, dată în proces cu M. Vasilescu și Ministerul de Răsboiū.

Curtea,

Ascultând pe recurentă, care invoacă art. 409 proc. civilă;

Pe d. avocat D. Dumitrescu, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de recurs: «Rea interpretare și aplicare a art. 409 pr. civ. și, prin urmare, violarea lui»

Având în vedere că din sentința supusă recursului și din actele aflate în dosarul afacerii se constată că recurenta având a lua de la d. Papadopol ca debitor și Lt. M. Vasilescu ca garant, suma de 430 lei în baza cărței de judecată definitivă, No. 526/1895 a judecatoriei de pace, ocol. I Brăila, a cerut a se popri în mâinile Ministerului de Răsboiū, salariul lui M. Vasilescu în baza art. 409 și 455 pr. civ.; această cerere s'a admis de judecatoria ocolului I Brăila și s'a efectuat

de sub comisarul Circ. I București, prin procesul verbal cu data de 11 Ianuarie 1905, citându-se părțile pentru valide. Atât judecătoria cât și Tribunalul în urmă, prin sentința No. 586 din 16 Decembrie 1905, resping validarea poprirei pe motiv că prin legea modificatoare a art. 409 pr. civ. din 1 Iunie 1905 nu se mai pot urmări lefurile militarilor nici pentru o pătrime, pentru asemenea datorii;

Considerând că legea de procedură prin vechiul art. 409 proc. civ. prevedea că lefurile militarilor se puteau urmări până la o pătrime, pentru ori-ce datorii; că această dispoziție de lege a fost însă modificată la 1 Iunie 1905, prevăzând că și lefurile militarilor nu mai pot fi urmărite, ca și ale celor l'alți funcționari civili, de cât pentru datorii privilegiate și anume prevăzute în această lege;

Considerând că această lege modificatoare, n'are efect retroactiv, căci o asemenea dispozițiune nu este prevăzută în ea, și ca atare ea nu se poate aplica la popririle efectuate înainte de punerea ei în aplicare;

Considerând că, în specie, este constant că poprirea cerută de recurentă s'a efectuat la 11 Ianuarie 1905, atunci când era în vigoare vechea dispoziție a art. 409 pr. civ. care permitea urmărirea până la o pătrime a lefurilor militarilor, pentru ori-ce datorii; că, așa fiind, Tribunalul trebuia a valida poprirea asupra sumelor de bani adunați, de la această dată și până la 1 Iunie 1905, data punerii în aplicare a legii modificatoare a art. 409 pr. civ., și a o invalida pentru viitor;

Că Tribunalul invalidând poprirea pentru toate sumele de bani, fără nici o distincție, a dat putere retroactivă legii din 1 Iunie 1905 în contra voinței legiuitorului, și ca atare a violat art. 409 pr. civ.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 16 Ianuarie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

D. Procopian cu Creditul Funciar Urban București

Urmărire imobiliară. — Acte produse în instanță de părți, cu ocazia vânzării. — Defăimarea lor ca false. — Obligațiunea instanței civile să se instrui însăși falsul, sau de al trimite la instanța penală, și numai în urmă să judece afacerea civilă. — (Art. 170 și 182 Pr. civilă).

Art. 170 și 182 Pr. civilă prevăd că atunci când o parte litigantă defăimă ca fals un act produs în instanță și arată pe autorul său complicele falsului, judecarea falsității actului său se va trimite de către instanța civilă, după a ei găsiere cu cale, a se judeca de instanțele penale sau o va instrui ea singură, hotărând asupra adevărului său falsului actului, și în consecință asupra primirii sau respingerei actului defăimat. Că consecința legală a acestei defăimări de fals este că, instanța civilă, nu poate proceda la judecarea afacerii principale, cu ocazia căreia s'a produs această defăimare, de cât, după terminarea instruirii falsului, fie-că această instruire s'ar face de ea însăși fie-că s'ar face de instanța penală.

Decisiunea No. 11/907. — Casată, în urma recursului făcut de D. Procopian, ordonanța de adjudecare a trib. Ilfov, secția de notariat No. 2888/906, dată în proces cu Creditul Funciar Urban București.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați B. Cernea și Sachelarie în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Vilacros în combateri;

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

I. «Exces de putere. Rea aplicare a art. 170 și violarea art. 171 comb. cu 182 proc. civ.

«Procesul-verbal al ședinței din 24 Aprilie 1905 constată că m'am înscris în fals în contra proceselor-verbale de predarea somațiunilor Creditului funciar urban din București No. 2056 și 52114,904 și a procesului-verbal de lipirea afișului No. 29796,905 la imobilul meu din str. Cavafii-Vechi No. 5 și am desemnat pe autorii în viață ai falsului. Tribunalul apreciază, fără a motiva că nu este loc la suspendarea urmăririi, și cu toate acestea, fără să judece chiar el temeinicia inscripțiunii în fals, procedează la urmărirea și vânzarea imobilului; iar după ce a efectuat vânzarea imobilului pe baza unor acte de procedură declarate false și necercetate, nejudicate de el, trimite pur și simplu la instanțele de instrucțiune pentru ca să judece aceste instanțe dacă este temeinică inscripțiunea în fals; procedând ast-fel, Tribunalul prin exces de putere vinde imobilul, fără să judece în prealabil temeinicia inscripțiunii în fals, odată ce a reținut afacerea și a hotărât că nu e loc la suspendare, violând cu modul acesta art. 171 și 182 proc. civ., și a aplicat rău art. 170 din aceeași procedură; căci dacă a trimis afacerea la instrucție, urma neapărat să suspende civilul și să nu vândă imobilul. Nu poate instanța civilă să trimită pe de o parte afacerea falsului la instrucție și pe de altă parte să decidă că nu e loc la suspendare, fără a cerceta, judeca și decide chiar ca instanța civilă p'ra de inscripțiune în fals».

Având în vedere că Societatea Creditului Urban din București în calitate de creditoare ipotecară, asupra imobilului din București str. Cavafii-Vechi No. 5, avere a lui Dimitrie Procopian, a cerut scoaterea în vânzare cu licitație publică a acestui imobil, pentru despăgubirea sa de suma împrumutată; — La termenul fixat pentru adjudecarea provizorie, debitorii se înscrie în fals în contra proceselor-verbale de predarea somațiunilor și a procesului-verbal de lipirea afișului la imobil, desemnând ca autori ai falsului pe agentul judecătoresc și pe sub-comisarul care l'a însoțit. — Tribunalul deși arată că nu găsește loc a se suspenda vânzarea pentru această înscriere în fals, totuși nu intră dansul în cercetarea acestei pretense falsități; apoi dispune trimiterea instruirii și judecării acestui fals la instanțele penale și cu toate acestea procedează la efectuarea vânzării;

Considerând că art. 170 și 182 din Pr. civilă prevede că atunci când o parte litigantă defăimă ca fals un act produs în instanță, și arată pe autorul său complicele falsului, judecarea falsității actului său se va trimite de către instanța civilă după a ei găsiere cu cale a se judeca de instanțele penale, sau o va instrui ea singură hotărând asupra adevărului său falsului actului și în consecință asupra primirii sau respingerei actului defăimat;

Că consecința legală a acestei defăimări de fals este că instanța civilă nu poate proceda la judecarea afacerii principale, cu ocazia căreia s'a produs această defăimare, de cât după terminarea instruirii falsului, fie că această instruire s'ar face de ea singură, fie că s'ar face de instanța penală;

Având în vedere că în speță Tribunalul, dacă a găsit cu cale a nu trimite judecarea falsului la instanțele penale, trebuia a proceda singur la instruirea și judecarea lui, și în urmă la efectuarea vânzării cea ce n'a făcut; iar dacă a crezut că este necesar a trimite această judecare la instanțele penale, trebuia a suspenda efectuarea vânzării până ce această instanță s'ar fi pronunțat în mod definitiv cea ce iarăși n'a făcut;

Că cu modul însă cum a procedat a violat și rău aplicat dispozițiunile art. 170 și 182 din pr. civilă;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PUTNA, Secția II

Audiența de la 3 Noembrie 1906

Președenția d-lui AL. NEGRESCU, Președinte

Starea civilă. — Filiațiune. — Dovedirea ei sub noul Cod civil, în lipsă de act de naștere. — Dacă e admisă proba cu martori fără nici o rezervă. — Mențiunea făcută de ofițerul stărei civile că o persoană e fiu legitim. Dacă acea mențiune poate face vre-o dovadă atunci când nu se constată nici actul căsătoriei părinților, nici anul, nici localitatea unde s'a efectuat căsătoria. Chemarea ofițerului stărei civile în instanță pentru dovedirea filiațiunii unei persoane. — Dacă această formalitate are loc și atunci când ofițerul civil nu e în culpă. — (Art. 33, 42 și 182 C. civil).

1. Starea civilă a persoanelor nu se poate dovedi, în regulă generală, sub actualul cod de cât prin extractele luate de pe registrul stărei civile certificate de depozitarii lor, cu excepțiunile însă prescrise de art. 33 C. civil, singurele cazuri în cari legea civilă admite proba cu martori pentru dovedirea stărei civile a persoanelor; că, în afară de aceste cazuri cu totul excepționale, dovada cu martori trebuie înlăturată.

2. Mențiunea făcută de ofițerul stărei civile că o persoană este fiu legitim al persoanelor arătate în act, trebuie considerată ca neexistentă atunci când nu se dovedește, că părinții acelei persoane sunt căsătoriți după formele legii, precum nici anul celebrării căsătoriei, nici localitatea unde s'ar fi celebrat căsătoria.

3. Chemarea ofițerului stărei civile ca pârât în instanță pentru dovedirea filiațiunii unei persoane, în lipsă de act al stărei civile, nu are nici o rațiune atunci când partea reclamantă declară că nu ofițerul stărei civile este în culpă pentru netrecerea actului în registru, ci persoanele indicate de art. 42 C. civil cari nu sunt puse în cauză și care conform art. 182 C. civil, aplicabil la toate actele de stare civilă, trebuiesc chemate în cauză.

Tribunalul,

Asupra probei testimonială cerută de reclamant pentru a dovedi că este născut în 1875 din părinți legitimi Berla Blum și Ruhala B. Blum, în comuna Focșani;

Având în vedere certificatul ofițerului stărei civile al comunei Focșani sub No. 1652 din 27 Octombrie 1906, pus la dosar, din cuprinderea căruia se constată că nu se găsește trecut actul de naștere al reclamantului, fără însă a se constata că registrele de s'are civilă pe anul 1875 când pretinde reclamantul că s'a născut, ar fi în neregulă sau că, nu se înțelege pe atunci, sau că s'a perdut, așa cum cere art. 33 C. civil;

Ast-fel fiind, chestia de a se ști, în drept, este dacă se poate proba cu martori, o naștere care a avut loc sub imperiul codului actual, fără a ține seamă de cerințele art. 33 Cod. civil;

Având în vedere importanța materiei, ce C. civil a regulat și incertitudinea pe care a voit să o înlăture în o materie așa de delicată; că, în vederea acestora, el a dispus ca starea civilă a persoanelor, să nu se poată dovedi în regulă generală, de cât prin extractele luate de pe registrele de stare civilă, certificate de depozitarii lor; Că la acest principiu general, Codul pune două excepțiuni prin art. 33 și anume:

1) Când nu vor fi existat deloc registre, sau când cu toată existența ținerea lor a fost neregulată; 2) când registrele se vor fi perdut sau distrus în totul sau în parte, destul ar fi ca o filă să lipsească sau să nu se poată ceti;

În aceste două cazuri, legea civilă admite proba cu martori pentru dovedirea stărei civile a persoanelor, în afară de aceste cazuri cu totul excepționale, intrăm în regula comună că starea civilă se probează prin titluri și prin urmare proba cu martori trebuie înlăturată; a admite proba cu martori în afară de ipotezele restrictive ale art art 33 C. civil, ar însemna că starea civilă să se poată proba de o potrivă și cu titluri și cu martori ca în legea veche, ceea ce nu a fost intențiunea legiuitorului de la 1865;

Văzând că prin certificatul procurat de reclamant nu se constată existența cerințelor prevăzute de art. 33 Cod civil;

Pentru aceste motive de drept respinge proba testimonială ca inadmisibilă;

După care s'a dat cuvântul în fond d-lui avocat Georgescu din partea reclamantului și d-sa a susținut că, este o omisiune, că părinții clientului său Berla Blum și Ruhala Blum, nu s'a conformat legii civile ca să declare nașterea fiului lor adică a clientului său, reclamantul de astăzi, și de oare-cei s'a respins proba cu martori, nu are alte dovezi, declarând că 'și rezervă dreptul de apel;

Având în vedere că reclamantul cu martori a voit să-și constate data nașterii sale, ca născut în 1875 în Focșani sub imperiul actualului Cod. civil;

Având în vedere că, reclamantul pretinde că, este o omisiune din partea părinților săi că nu ia declarat nașterea la ofițerul stărei civile, că dacă este ast-fel, atunci părinții sunt în culpă față de reclamant și prin urmare părinții (în specie tatăl său una din persoanele indicate de art. 41 Cod. civil) trebuie puși în cauză, neputându-li-se atribui o culpă fără ca ei să fie chemați în regulă;

Considerând că din faptul că, în certificatul de care s'a vorbit mai sus a ofițerului stărei civile pus la dosar se află mențiunea că reclamantul este fiu legitim al lui Berla Blum și Ruhala Blum nu se poate trage nici o concluzie favorabilă reclamantului, căci calitatea de fiu legitim, depinde de la existența căsătoriei părinților, și nu se dovedește ca părinții reclamantului sunt căsătoriți după formele legii, cum nici anul celebrării căsătoriei și nici localitatea, adică comuna unde s'a celebrat căsătoria lor, că prin urmare mențiunea făcută de ofițerul de stare civilă, trebuie considerată ca neexistentă;

Considerând că chemarea ofițerului stărei civile al comunei Focșani, ca pârât în cauza de față, nu are nici o bază, căci reclamantul declară că, nu ofițerul stărei civile este în culpă ci persoanele indicate de art. 41 (1) C. civ., care nu sunt puse în cauză și care conform art. 182 C. civil aplicabil la toate actele de stare civilă trebuie, chemate, acțiunea fiind posio eregibela în caz de deces a persoanei ce a fost în culpă.

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte Al. Negrescu, Tribunalul respinge cererea etc.

(ss) Al. Negrescu, I. Stănescu Buzău

p grefier (s) C. Chiriacescu

TRIBUNALUL ROMAN

Audiența de la 6 Februarie 1907

Președenția D-lui A. FRANK, Președinte

Zoița P. Murariu cu Paulina Zeltin și altul

Sentința civilă No. 78.

Pământ rural. — Învățător și psalt bisericesc. — Dacă ei au dreptul a cumpăra pământuri rurale. — Anularea

(1) A voit a zice art. 42 C. civ.

actelor de vânzare a pământurilor rurale. — Restituirea prețului. — Când se poate restitui — Îmbunătățiri făcute pe pământ de către fostul posesor. — Dreptul său de a le ridica afară numai dacă săteanul voește a le rescumpăra. — (Art. 132 din constituție; art. 1 și 9 din legea rurală de la 1879, cum și art. 10 și 12 din aceeași lege)

1. Art. 132 din Constituție interzice înstrăinarea pământurilor clăcășești, iar pe de altă parte art. 1 și 9 din legea de la 13 Februarie 1879 pentru menținerea și executarea art. 7 din legea rurală de la 1864 declară nule actele prin care clăcașii își înstreinează pământurile cu cari au fost împroprietăriți către alții ce nu sunt săteni și cultivatori de pământ.

Prin urmare, este nulă vânzarea unor asemenea pământuri către o persoană care nu e sătean și a cărui îndeletnicire principală nu e cultivarea pământului, precum ar fi și psalții bisericești și învățătorii.

2. Conform art. 10 al. 2 din legea de la 13 Februarie 1879, dacă noul posesor a posedat pământul cumpărat timp de 5 ani se compensează foloasele cu prețul dat pe acel pământ.

3. Conform art. 12 al. 2 din legea de la 1879, posesorul restituind pământul săteanului, dacă a făcut îmbunătățiri, este liber să le ridice, afară numai dacă săteanul ar voi să le conserve, plătind valoarea lor.

Tribunalul,

Văzând apelurile făcute de Zoița P. Murariu, tutricea, Neculai Teodoru și Gh. Mircea contra cărței de judecată No. 247/906 a Judecatorului Ocol. Bâra, dată în procesul dintre ei cu Paulina Zelten și Căpitan Hugo Zelten pentru pământ;

Văzând că prin actele de veșnică vânzare din 27 Noembrie 1886 și 24 Martie 1887, autentificate de Trib. Roman, Gheorghe Țigănașul vinde patru zeci prăjini loc situat în comuna Trifești, Iconomului Vasile Dămian;

Văzând că Paulina Zelten moștenitoare a defunctului său tată Vasile Dămian prin actul autentic din 8 Decembrie 1898 vinde locul cumpărat de la Gheorghe Țigănașul lui Neculai Teodoru care la rândul său îl vinde lui Gh. Mircea prin actul autentic din 19 August 1904;

Văzând că după certificatul No. 1311 din 25 Iunie 1895 eliberat de Primarul Comunei Trifești, pământul în litigiu este clăcășesc, Gh. Țigănașul fiind înscris în tabela de împroprietăriți A No. 17 cu 5 hectare 72 arii și 80 centarii dat după legea de la 1864;

Văzând că Zoița P. Murariu dovedește cu extractul de moarte No. 753/905 și extractele de naștere No. 750, 751, 752, că fostul său soț încetând din viață a rămas din căsătoria ei, cu acești minori: Anica, Ioana și Nicolae;

Văzând art. 132 din constituție care interzice înstreinarea pământurilor clăcășești;

Având în vedere că art. 1 și 9 din legea de la 13 Februarie 1879 pentru menținerea și executarea art. 7 din legea rurală de la 15 August 1864 declară nule actele prin cari clăcașii își înstreinează pământurile cu cari au fost împroprietăriți la 1864 către alții ce nu sunt săteni și cultivatori de pământ;

Văzând că din depunerile martorilor ascultați în apel rezultă că Iconomul Dămian, atunci când a cumpărat pământul de la Gh. Țigănașul nu era sătean a cărei îndeletnicire principală să fie cultivarea pământului, și deci că actul de veșnică vânzare intervenit între dânsii trebuie declarat nul;

Considerând că și N. Theodoriu ca și Gh. Mircea actualul deținător al pământului în litigiu se găsesc în aceeași situație în ce privește capacitatea de a cumpăra pământuri rurale de la clăcașii împroprietăriți în 1864, unul fiind psal bisericesc, iar cel-lalt învățător;

Văzând în ce privește restituirea prețului dat art. 10 al. 2 din legea de la 13 Februarie 1879 spune că dacă noul posesor a posedat pământul cumpărat timp de 5 ani, se compensează foloasele cu prețul dat. Apreciind

însă buna credință a cumpărătorilor succesivi cari au făcut îmbunătățiri pe pământul în litigiu, după cum se constată din raportul de expertiză, îmbunătățiri care după aprecierea Tribunalului au mărit valoarea pământului cu suma de trei sute lei;

Văzând art. 12 al. 2 din legea de la 1879, după care posesorul restituind pământul săteanului, dacă a făcut îmbunătățiri este liber să le ridice afară dacă numai săteanul nu va voi să le conserve, plătind valoarea lor;

Considerând că tutricea Zoița P. Murariu și cotutorul P. Murariu nu au cerut în numele minorilor Țigănașul ridicarea îmbunătățirilor și având în vedere și principiul stabilit de art. 494 C. c. că nimeni nu se poate îmbogăți în dauna altuia;

Pentru aceste motive, redactate de d. substitut Eug. Petit, Tribunalul, admite apelul etc.

(ss) A. Frank; Eug. Petit.

p. grefier (s) Vasiliu.

JUDECATORIA OCOLULUI I BUZEU

Audiența de la 19 Decembrie 1906

Cartea de judecată No. 1543

Contravențiune polițienească. — Recidivă. — Dacă judecătorul, în caz de recidivă, este în drept a micșora pedeapsa prescrisă de lege. — (Art. 385 și 388 C. penal)

In materie de contravențiune polițienească, în caz de recidivă, Codul penal nu lasă nici o latitudine judecătorului de a micșora după împrejurări gravitatea pedepsei, ci determinând în mod obligator cuantumul pedepsei, a înțeles a ridica ori-ce drept judecătorului de a acorda circumstanțe atenuante, căci nu se are în vedere ca în materie criminală sau corecțională, perversitatea autorului faptului, ci pedepsește faptul în sine, și aceasta este adevărat chiar atunci când contravenientul este în caz de recidivă, căci recidiva nu schimbă caracterul faptului dar are de efect o agravare a pedepsei.

Judecata,

Având în vedere că Filip Dumitrescu din orașul Buzău este dat judecării sub inculpare că a comis faptul de contravențiune prevăzut de art. 385 al. 9 C. p.

Având în vedere procesul verbal dresat în cauză din care se constată că Filip Dumitrescu a comis faptul de contravenție ținând localul de berărie deschis până la ora două fără 20 minute din noapte;

Având în vedere că contravenientul anterior hotărârea de astă-zî, a mai comis asemenea contravențiuni dupe cum se constată din dosarele cu No. 1520 și 1521/906 pentru care lucru a fost condamnat în mod irevocabil prin cărțile de judecată penale cu No. 914 și 915/906, ale acestei judecătorei;

Că dar astă-zî comițând acelaș fapt, în aceleași împrejurări, și tot în acest ocol, a căzut în recidivă;

Că, în acest caz, legea prin art. 383 Cod. penal la întâmplare de recidivă în materie de contravenție ne lăsând nici o latitudine judecătorului de a micșora dupe împrejurări gravitatea pedepsei, ci a determinat în mod obligator cuantumul pedepsei, a înțeles a ridica ori-ce drept judecătorului de a aprecia și a acorda circumstanțe atenuante, căci nu se are în vedere ca în materie criminală sau corecțională perversitatea autorului, care a comis faptul, ci pedepsește faptul în sine și aceasta este adevărat chiar atunci când contravenientul este în caz de recidivă, căci recidiva nu schimbă caracterul faptului, dar are de efect o agravare a pedepsei (vezi B. C. p. 461 C. c. No. 195/98 s. II);

Magistratura noastră

Ziarele, revistele și bărbații politici în diferitele lor prilejuri, s'au ocupat în ultimul timp de magistratură.

Și ceea-ce e adânc dureros — nu spre a aduce omagiū meritelor ei...

Se cuvine să mărturisim adevărul, în interesul îndreptărei răului. S'a petrecut desigur ceva anormal. Să se fi atins prin anumite măsuri demnitatea, reputația de independență bine întemeiată a acestei instituțiuni? Să se fi descoperit păcate de natură să izbească simțul moral al diriguitorilor, și să jignească încrederea și respectul marelui mase a justițiabililor? Nu putem accentua cu precizie. Nu se atacă însă o instituțiune de o covârșitoare însemnătate, cum e magistratura — pe ușoare bănueli. Cei ce au scris și prin viu grai au rostit decepțiunea sufletului lor, se razimă — firește — pe fapte concrete.

Nu solicităm dezvelirea lor — ar fi să mărim durerea.

* * *

Magistratura era odată în mintea tineretului un vis, un apostolat. Cei ce se devotaū ei, simțeau fiorul răspunderii lor, față de conștiință și societate. Era un ideal, un ideal sfânt, să fii chemat a împărți dreptatea între oameni. Suum cuique... fără ură și fără părtinire.

Ministrii ce s'au perindat la departamentul justiției printr'un fel de înțelegere comună întinse o inamovibilitate de fapt asupra magistraților. În scurgerea vremei, dar rare ori, se desprindea ce e drept câte unul. Talentul, priceperea, cunoștințele solid câștigate, impuneau. Cea mai puternică vijelie nu îi clintea. Ministrul pătruns de valoarea magistratului, opunea persoana lui. Și atacurile conteneau. Ne amintim cu o profundă respectuoasă pietate și cu o nețărmurită admirație pe Eugeniu Stătescu. Pomenim, noi între noi, în sfaturile noastre numele D-lui Maiorescu.

Vicisitudinile vieții politice au alterat fizionomia acestei instituțiuni. Dacă despărțirea de unii ne-au cășunat mâhnire — nu vom regreta pe mulți din cei ce vor pleca... Magistratura nu trebuie să fie accesibilă ori-cărui râvnitor. Magistratura, nu poate servi de adăpost celui ce s'a strădănit să răzbată în alte ramuri ale activității publice și n'a izbutit. Ea trebuie să-și redobândească încrederea de altă dată a justițiabililor, și să-și reia strălucirea de odinioară.

Actualul Ministru de justiție d. Toma Stelian, este o cheazășie prețioasă.

Alexandru St. Mandrea

Memburu de ședință trib. Fălciū

A apărut:

Câte-va cuvinte asupra asistenței în România coprinzând; Scopul lucrării. — Considerațiuni asupra utilității asistenței și principiilor calăuzitoare. — Felurile ei. — Privire retrospectivă asupra istoricului, enumerarea cauzelor și a mijloacelor prevenite sărăciei. — Lipsa de organizare și soluțiuni propuse. — Considerațiuni și propuneri asupra asistenței la domiciliu de d-l Bucur Constantinescu.

De vânzare la tipografia acestui ziar, calea Rahovei No. 5. Prețul 50 bani.

Că așa fiind, prin comiterea acestui fapt contravenientul s'a făcut pasibil de penalitatea prevăzută de art. 388 C. p. al cărui text citindu-se în ședința publică conține: art. 388, «la întâmplarea de recidivă din partea celor menționați într'această secțiune, osândiții se vor supune la închisoare pe trei zile»;

Pentru aceste motive, judecata, condamnă, etc.

Jude (s) C. C. Ialomițeanu.

Grefier (s) G. C. Săvulescu

TRIBUNALUL CIVIL DIN BORDEAUX

Audiența de la 29 Februarie 1904

Indivisiune.—Dreptul comuniștilor.—Interdicția de a compromite destinația bunurilor indivise.

Acei cari stăpânesc un lucru în indivisiune pot să useze de el, însă în așa mod în cât să nu compromită destinația lucrului comun și să nu micșoreze în nimic partea de folosință a fiecărui comunist.

Ast-fel, unul din coproprietarii lucrului comun nu poate să facă lucrări de natură a trimete toală apa pe partea unuia din coproprietari.

(Din Revue du Notariat, anul 1905, p. 433, No. 12104)

Observație.— Sentința tribunalului din Bordeaux, a cărui sumar am reprodus mai sus, face o bună aplicare a principiilor de drept în materie de indivisiune. Este, în adevăr, de principiu, că proprietarii comuni ai aceluiasi lucru au, în lipsă de restricții constatate prin titlul lor, aceleași drepturi și aceleași obligații. Fie care din ei poate, deci, să se folosească de lucrul comun, după usul la care el este destinat, fără însă a produce vre-o daună sau măcar vre-o supărare celor-l-alți proprietari. (Cpr. cas. fr. D. P. 97. 1. 104; D. P. 99. 1. 116). «Fiește-care părtaș, din art. 1108 din Codul Calimah (829 C. austriac), poate neatârnat și de sine să amanezeze, să legatarisească, sau într'alt chip să instreineze după a sa plăcere dreapta a sa parte, sau folosurile ei, *întru-cât nu va jigni drepturile părtașutui lui*». Tribunalele, în lipsa unei înțelegeri comune, sunt în drept să aprecieze faptele care constituiesc din partea unuia din copărtași o atingere a drepturilor celor-l-alți. Vezi în privința drepturilor și obligațiilor coproprietarilor unui lucru comun, în timpul indivisiunii, D. Alexandresco, t. III, p. 428 urm. Codul actual cuprinde o lacună regretabilă în privința drepturilor și obligațiilor coproprietarilor comuni ai aceluiasi lucru. Această lacună nu-și are însă ființă în Codul Calimah, unde art. 1101—1149 se ocupă pe larg despre împreună-proprietate și părtași, (*communio*). Vezi și art. 939 urm. din Anti-proiectul de revizuire a lui Laurent.

(N. R.)